

Nous mediterranis (V): «A Jesús, per Maria»

Sant Josepmaria resava a la Mare de Déu des de petit; de gran va descobrir-ne més coses: es va trobar als braços d'una Mare, tan propera com ho és el Cel.

20/03/2018

Al peu de la Creu acompanyaven el Senyor la seva Mare, santa Maria, algunes altres dones i Joan, el deixeble més jove. Només aquestes

persones, poques, eren al seu costat en aquelles hores dramàtiques.

Aquestes... i una multitud de curiosos i oportunistes, el grapat de soldats que l'havia portat al Calvari, i els acusadors que se'n continuaven burlant, potser assaborint la seva «victòria». I els altres deixebles? Havien fugit.

El mateix Joan ens explica que «quan Jesús veié la seva mare i, al costat d'ella, el deixeble que ell estimava, digué a la mare: - Dona, aquí tens el teu fill. Després digué al deixeble: Aquí tens la teva mare» (*Jn 19, 26-27*). I, l'evangelista acaba dient, «i d'aleshores ençà el deixeble la va acollir a casa seva.» (*Jn 19, 27*).

En el jove apòstol, la Mare de Crist «és lliurada a l'home —a cadascun i a tots— com a mare».[1] Des d'aquell moment, Maria és Mare dels cristians. Els primers deixebles ho van comprendre de seguida. Entorn

d'Ella es van reunir en sentir l'absència del Senyor, després de la seva Ascensió al Cel: «tots ells eren constants i unànimes en la pregària, juntament amb algunes dones, amb Maria, la mare de Jesús, i amb els germans d'ell» (Ac 1, 14).

També nosaltres estem cridats a experimentar personalment la maternitat de Maria, i a respondre com Joan, que «acull entre les seves coses pròpies» la Mare de Crist i la introdueix en tot l'espai de la seva vida interior, és a dir, en el seu “jo” humà i cristià».[2] Es tracta d'un camí personal, que cadascú recorre a la seva manera... i al seu temps.

«També soc fill de la meva Mare Maria»

Sant Josepmaria havia tingut devoció a la Mare de Déu des de petit. No ho havia oblidat amb el pas dels anys; el maig del 1970, durant la seva novena als peus de la Mare de Déu de

Guadalupe, deia: «Jo us aconsello, en aquests moments especialment, que torneu a la vostra edat infantil, recordant, amb esforç si cal —jo ho recordo clarament—, el primer acte vostre en el qual us vau adreçar a la Mare de Déu, amb consciència i voluntat de fer-ho».[3] Sabem que, sent molt petit, la seva mare el va oferir a la Mare de Déu de Torreciudad en agraïment per haver-lo curat d'una malaltia mortal. Dels seus pares també va aprendre a resar a santa Maria. Amb el pas dels anys, recordava: «Encara avui, al matí i a la tarda, no un dia, sinó habitualment, renovo aquell oferiment que em van ensenyar els pares: *oh, Verge i Mare de Déu, jo m'ofereixo per fill vostre. I en honra i glòria de la vostra puresa, us ofereixo els meus ulls, les meves orelles, la meva llengua, les meves mans...*»[4]

Mentre va viure a Saragossa, sant Josepmaria visitava diàriament la

Mare de Déu del Pilar. A Ella acudia amb els seus pressentiments, amb la intuïció que el Senyor tenia una voluntat especial per a ell. Encara es conserva una imatge petita d'aquesta advocació, feta en guix, molt pobre, a la base de la qual va gravar amb un clau: *Domina, ut sit!*, amb la data 24-5-924. «Aquella imatge — comentava anys més tard— era la materialització de la meva oració d'anys, del que us havia explicat tantes vegades».[5]

Ja a Madrid, tenia una imatge de la Mare de Déu que denominava «Mare de Déu dels petons», perquè mai no deixava de saludar-la amb un petó quan entrava o sortia de casa. «No només aquella, totes les imatges de Nostra Senyora el commovien. De manera especial les que trobava tirades pel carrer, en gravats o estampes brutes i polsoses. O les que trobava en els seus viatge per Madrid, com la imatge en rajoles

amb què topaven diàriament els seus ulls quan deixava Santa Isabel».[6]

A més, en contemplar l'Evangelí havia après a tractar Maria i acudir-hi com feien els primers deixebles. En el seu llibre *Sant Rosari*, fruit d'aquesta contemplació amorosa de la vida de Crist, en comentar el segon misteri gloriós, apunta: «Després se'n tornaren a Jerusalem —*cum gaudio magno*— plens d'una gran alegria (*Lc 24, 52*). (...) Tu i jo, però, sentim l'orfenesa: estem tristos i anem a consolar-nos amb Maria».[7]

Amb tot, la maternitat de Maria seria un altre dels «descobriments» que faria sent encara un sacerdot jove. Ho recull en un dels seus *Apunts*, que data del setembre del 1932: «Ahir (...) vaig descobrir un Mediterrani —un altre—, a saber: que, si soc fill del meu Pare Déu, ho soc també de la meva Mare Maria».[8] No res nou —era una veritat coneguda, meditada,

viscuda—, i tanmateix adquiria de cop un significat inèdit. Recordant una vegada més el seu itinerari espiritual, afegeix: «M'explicaré: per Maria vaig anar a Jesús, i sempre l'he tingut per la meva Mare, tot i que jo hagi estat un mal fill. (A partir d'ara seré bo)». Maria ja l'havia portat a Jesús: havia estat la seva principal intercessora en la seva petició insistent per veure què li demanava el Senyor... En què consistia llavors la novetat? Ho explica a continuació: «Però aquest concepte de la meva filiació materna el vaig veure amb una llum més clara, i amb un sabor diferent el vaig sentir ahir. Per això, durant la Santa Comunió de la meva Missa, vaig dir a la Senyora la meva Mare: posa'm un vestit nou. Era molt justa la meva petició, perquè celebrava una festa seva».[9]

La idea del *vestit nou* té clares ressonàncies paulines: «Despulleu-vos de l'home vell que es va destruïnt

rere els desigs seductors; renoveu espiritualment el vostre interior i revestiu-vos de l'home nou, creat a imatge de Déu en la justícia i la santedat que neixen de la veritat» (*Ef* 4, 22-24). Aquest nou descobriment de la maternitat de Maria, doncs, té un sabor íntim de conversió personal. Quelcom que *veu* amb més claredat, que *sent* de manera nova, i que floreix en un propòsit senzill però profund: «A partir d'ara seré bo».

Els qui han estudiat a fons els textos de sant Josep maria han posat en relleu la línia en què es mou aquest descobriment. Vuit dies després de l'anotació en què recull el nou Mediterrani que se li ha obert, escriu un apunt que passarà a *Camí*: «A Jesús sempre s'hi va i s'hi “torna” per Maria».[10] Era quelcom que feia temps que es forjava en la seva ànima, però que de cop va comprendre amb nova fondària i el

va reafirmar en la importància de Santa Maria en la seva vida de relació amb Déu. Quatre dies després de l'apunt, va anotar: «— A quants joves cridaria jo a l'oïda: Sigues de Maria... i seràs nostre!»^[11] Anys més tard li van preguntar què volia dir amb això, i ell va contestar: «Vull dir el que tu entens perfectament. (...) D'una banda, que si no hi ha devoció a Maria no es pot fer res: les ànimes estan com si no tinguessin fonament per a la vida espiritual; d'altra banda, que quan hi ha una devoció filial a la Santíssima Mare de Déu les ànimes es troben en bona disposició per servir Nostre Senyor en l'estat que sigui: solteres, casades, vídues i els sacerdots com a sacerdots».^[12] És Maria, en fi, qui porta a Jesús; i Jesús ens porta al Pare. Ella és, senzillament, qui *facilita* l'accés a Déu.

«Tornar» a Jesús per Maria

Aquell setembre del 1932, sant Josepmaria va meditar repetides vegades sobre el paper que la Mare de Déu té en el nostre camí a Jesús. En aquest cas, ja no es tracta de trobar Crist, de descobrir quina és la seva voluntat per a nosaltres, sinó, com hem vist, de «tornar» a Ell. El seu llenguatge era nou per als qui se li apropaven. El beat Àlvar del Portillo, per exemple, recorda que ell mateix es va sorprendre: «Llavors jo vaig preguntar al Pare: Pare, per què ha posat això? Que s'hi va per Maria, ja ho entenc, però que s'hi torna... I em va dir: «fill meu, si algú té la desgràcia de separar-se de Déu pel pecat, o està a punt de separar-se'n perquè li va entrant la tebiesa i la desgana, llavors acudeix a la Santíssima Mare de Déu i troba una altra vegada la força; la força per anar al confessional, si fa falta, per anar a la Confidència i obrir bé la consciència amb gran sinceritat — sense que hi hagi racons a l'ànima,

sense que hi hagi secrets a mitges amb el diable— i per Maria, es va a Jesús».[13]

Aixecar-se després de caure costa, i costa més a mesura que passen els anys. En l'aspecte físic, és evident: n'hi ha prou amb veure l'enrenou que es forma quan una persona gran cau pel carrer. Però aquesta afirmació és igualment certa en l'aspecte espiritual. A mesura que creixem en edat, se'ns pot fer més i més costós demanar perdó. Ens humilia continuar caient en els mateixos pecats, ens avergonyeix cometre'ls —«a hores d'ara!»—, se'ns fa insuportable continuar constatant la nostra pròpia debilitat... i, de vegades, cedim a una desesperança que ens roba l'alegria.

La desesperança és un enemic subtil que ens porta a tancar-nos en nosaltres mateixos. Pensem que hem defraudat Déu, com qui es compra un

aparell electrònic i de cop descobreix que no era tan bo com deien...

Tanmateix, en veure'ns en aquest estat, Ell ens vol recordar que ens coneix perfectament! A cadascun de nosaltres ens podria dir, com a Jeremies: «Abans de formar-te en les entranyes de la mare, jo et coneixia» (*Jr* 1, 5). Per això, el seu Amor per nosaltres constitueix una seguretat ferma: sabent com som, Déu ens ha estimat fins a donar la vida per nosaltres... i no s'ha equivocat. Quan fins i tot aquesta veritat, tan consoladora, ens resulti llunyana, recordar la nostra Mare pot ser com la *drecera* que ens faciliti el camí de tornada.[14] Ella ens apropa de manera particular a la Misericòrdia d'aquest Déu que ens està esperant amb els braços oberts. A la seva última audiència general, Benet XVI ens confiava: «M'agradaria convidar-vos a tots a renovar la ferma confiança en el Senyor, a confiar-nos com a nens als braços de Déu, segurs

que aquests braços ens sostenen sempre i són els que ens permeten caminar cada dia, també en la dificultat. M'agradaria que cadascú se sentís estimat per aquest Déu que ha donat el seu Fill per nosaltres i que ens ha mostrat el seu amor sense límits. Voldria que cadascun de vosaltres sentís l'alegria de ser cristià».[15] I precisament perquè ho sentim, Déu ens ha volgut manifestar el seu amor patern... i matern.

L'amor «matern» de Déu apareix expressat en diversos moments al llarg de l'Esriptura; potser el passatge més conegut és el *d'Isaïes*: «Pot oblidar-se una mare del seu infantó, pot deixar d'estimar el fill de les seves entranyes? Però, ni que alguna l'oblidés, jo mai no t'oblidaria» (*Is 49, 15*); o, d'una manera encara més explícita: «Com una mare consola el seu fill, jo també us consolaré» (*Is 66, 13*). Tanmateix, Déu va voler anar més enllà, i donar-

nos la seva Mare, aquella dona de qui es va encarnar el seu Fill estimat. Els cristians de tots els temps han descobert per això en Maria una via privilegiada i particularment accessible cap a l'Amor infinit del Déu que perdona.

De vegades ens podem trobar amb persones a qui encara els és massa abstracte adreçar-se a Déu, o que no s'atreveixen a mirar Crist directament: semblant a aquells nens que prefereixen anar a la mare abans que al pare quan han fet alguna cosa malament o han trencat un objecte valuós... De manera semblant, «molts pecadors no poden dir el "Prenostre", però tanmateix diuen l'"Ave Maria"». [16] I així, per Maria, «tornen» a Jesús.

A Maria, amb la tendresa dels nens

El descobriment de la importància de Maria està lligat, en la vida de sant Josepmaria, a la vivència de la

infantesa espiritual. En un punt de *Camí*, que va néixer en unes circumstàncies difícils, va escriure: «Mare! — Crida-la fort, ben fort. — T'escolta, et veu potser en perill, i t'ofereix, la teva Mare Santa Maria, amb la gràcia del seu Fill, el consol de la seva falda, la tendresa de les seves carícies: i et trobaràs reconfortat per a la nova lluita».[17] Els qui l'envoltaven no sabien potser fins a quin punt els estava transmetent la seva pròpia experiència amb aquestes línies. En aquells anys, sant Josepmaria estava aprenent també a apropar-se a Déu com un nen petit.

Fruit d'aquesta manera de pregar és la seva obra *Sant Rosari*, i també alguns capítols de *Camí*. Els *descobriments* que hem repassat s'inscriuen en aquest tracte confiat amb Déu i amb Maria. De fet, sant Josepmaria va recórrer aquest camí al llarg de tota la seva vida. Poc

abans de passar el seu últim Nadal en aquesta terra, confiava a un grup de fills seus: «D'ordinari m'abandono, intento fer-me petit i posar-me als braços de la Mare de Déu. Dic al Senyor: Jesús, fes-me una mica de lloc! A veure com cabem els dos als braços de la teva Mare! I ja està. Però vosaltres seguiu el vostre camí: el meu no té per què ser el vostre (...) visca la llibertat!»[18]

Sense ser l'única manera d'aconseguir-ho, *fer-se nens* facilita actituds com la humilitat o l'abandonament esperançat en les diferents circumstàncies de la vida. També és una manera de guanyar en senzillesa i naturalitat en adreçar-nos a Déu. A més, en ser un camí marcat pel reconeixement de la mateixa fragilitat i dependència, permet obrir a Déu amb menys esforç les portes del mateix cor, és a dir, de la mateixa intimitat.

Els nens són vulnerables, i precisament per això són tan sensibles a l'amor: comprenen en profunditat els gestos i les actituds dels adults. Per això és necessari que ens deixem *tocar* per Déu, i li obrim les portes de la nostra ànima. El Papa ho proposava també als joves: «Ell ens pregunta si volem una vida plena. I jo en nom seu us pregunto: Voleu una vida plena? Comença des d'aquest moment per deixar-te *commoure*».[19] Tenir cor no significa prestar-se a l'afectació o la sensibleria, que són una simple caricatura de l'autèntica tendresa. Al contrari, redescobrir el cor, deixar-se *commoure*, pot ser un camí per assolir Déu. «El meu pobre cor és ansiós de tendresa —anotava sant Josepmaria el 1932. *Si oculus tuus scandalizat te...* No, no cal tirar-ho lluny: que no es pot viure sense cor. (...) I aquesta tendresa, que has posat en l'home, com queda sadollada, negada, quan l'home et busca, per la

tendresa (que et va portar a la mort) del teu diví Cor!»[20] A Maria —i per Ella a Jesús— s’hi pot anar pel camí de la tendresa, que és la manera en què els nens aprenen a conèixer les seves mares i a confiar en elles la seva vida sencera. Per aquest camí i per d’altres que Déu ens pot suggerir, ens endinsem en un immens Mediterrani: el de tenir al Cel una Mare tota bonica, santa Maria.

El descobriment dels diferents *Mediterranis* que hem anat repassant en aquests articles va eixamplar el cor de sant Josepmaria de manera indicible. Com fent petits passos de la mà del Senyor, va percebre el sentit de la Creu, que el va fer sentir fill d’un Pare ple d’Amor; va descobrir l’Amor entranyable i proper de Jesús; va aprendre a deixar-se voler per Déu, el nostre Consolador, confiant en Ell més que en les forces pròpies;

i, a poc a poc, va saber donar protagonisme a l'Esperit Sant en la seva vida espiritual i la seva acció a la terra. Va comprendre, en definitiva, que la plenitud de la vida cristiana no consisteix a complir una sèrie de tasques, arribar a un cert estàndard o «realitzar empreses extraordinàries, sinó a *unir-se a Crist*, viure els seus misteris, fer nostres les seves actituds, els seus pensaments, els seus comportaments. La santedat *es mesura per l'estatura que Crist assoleix en nosaltres*, pel grau en què, amb la força de l'Esperit Sant, modelem tota la nostra vida segons la seva».[21] Seguint els passos de sant Josepmaria, també nosaltres podem demanar a Déu que ens endinsi en aquests Mediterranis de la vida interior, paisatges tan coneguts... però alhora immensos, que ens permetran «aprofundir en la pregonera de l'Amor de Déu, per poder, així, amb la paraula i amb les obres, mostrar-lo als homes».[22] No

hi ha camí més urgent... ni més bonic.

Lucas Buch

Foto: Tomas (cc)

[1] Sant Joan Pau II, Enc. *Redemptoris Mater*, 25-III-1987, núm. 23.

[2] *Ibidem*. núm. 45.

[3] Sant Josepmaria, apunts de l'oració en veu alta a l'antiga basílica de la Mare de Déu de Guadalupe (Mèxic), 20-V-1970, a P. Casciaro, *Soñad y os quedaréis cortos*, 11a ed., Rialp, Madrid 1999, p. 223.

[4] Sant Josepmaria, *Amics de Déu*, núm. 296.

[5] Apunts d'una reunió familiar, 26-VII-1974 (*Crónica* 1975, p. 223, a AGP, biblioteca, P01). La imatge es

conserva en una galeria amb records de la seva vida, a la seu central de l'Opus Dei, a Roma.

[6] A. Vázquez de Prada, *El Fundador del Opus Dei*, vol. 1, pp. 410-411.

[7] Sant Josepmaria, *Sant Rosari*, segon misteri gloriós.

[8] Sant Josepmaria, *Apunts íntims*, núm. 820, 5-IX-1932, a *Santo Rosario. Edición crítico-histórica*, introducció al segon misteri gloriós, p. 234.

[9] *Ibídem*.

[10] Sant Josepmaria, *Camí*, n. 495.

[11] Sant Josepmaria, text del Quadern VI, núm. 825, datat del 17-IX-1932, a *Camino. Edición crítico-histórica*, comentari al núm. 494.

[12] Sant Josepmaria, notes d'una tertúlia, Madrid 23-X-1972, a *Camino. Edición crítico-histórica*, comentari al núm. 494.

[13] Notes d'un col·loqui amb Àlvar del Portillo, Madrid 4-IX-1977, citades per P. Rodríguez, *Camino. Edición crítico-histórica*, comentari al núm. 495. Sant Josepmaria denominava *confidència* o xerrada fraterna les converses d'acompanyament espiritual, que indicaven la confiança i la discreció per les quals aquestes s'han de caracteritzar.

[14] «La Mare de Déu, Mare del Senyor i Mare nostra (...) és la dreuera per arribar a Déu» (X. Echevarría, “*El amor a María Santísima en las enseñanzas de Mons. Josemaría Escrivá de Balaguer*”, *Palabra*, 156-157, (1978), pp. 341-345 (disponible [aquí](#)).

[15] Benet XVI, *Audiència general*, 27-II-2013.

[16] J. Daniélou, *El misterio del Adviento*, Cristiandad, Madrid 2006, p. 120.

[17] *Camí*, núm. 516.

[18] Sant Josepmaria, apunts de la predicació, 20-XII-1974, a E. Burkhart, J. López, *Vida cotidiana y santidad en la enseñanza de San Josemaría*, vol. 2, p. 68.

[19] Francesc, *Discurs*, 28-VII-2016.

[20] Sant Josepmaria, *Apunts íntims*, núm. 1658, 9-X-1932, a *Camino*. *Edición crítico-histórica*, comentari al núm. 118. Cf. *Mc* 9, 47.

[21] Benet XVI, *Audiència general*, 13-IV-2011.

[22] Sant Josepmaria, *És Crist que passa*, núm. 97.

mediterranis-v-a-jesus-per-maria/
(31/03/2025)